

Pressiteade

Luxembourg, 18. jaanuar 2021

ELi esialgne reageerimine COVID-19 pandeemiale: õppetunnid Euroopa koostöö parandamiseks rahvatervishoiu valdkonnas

Euroopa Kontrollikoda vaatas läbi ELi esialgsed meetmed COVID-19 kriisile reageerimisel ja juhib tähelepanu teatavatele probleemidele, millega EL peab tegelema, toetades liikmesriikide rahvatervishoiu meetmeid. Nende hulgas on asjakohase raamistiku loomine piiriüleste terviseohtude jaoks, asjakohaste tarvete tagamise hõlbustamine kriisiolukorras ja vaktsiinide väljatöötamise toetamine.

ELi pädevus rahvatervishoiu valdkonnas on piiratud. Ta toetab peamiselt liikmesriikide meetmete koordineerimist (terviseohutuse komitee kaudu), hõlbustab meditsiiniseadmete hankimist (koostades ühishangete raamlepinguid) ning kogub teavet ja hindab riske (Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) kaudu). Alates COVID-19 pandeemia algusest on EL võtnud lisaks meetmeid kiireloomuliste probleemide lahendamiseks, hõlbustades meditsiiniseadmete tarnimist ja liikmesriikidevahelist teabevahetust ning edendades testimist, ravi ja vaktsiinidega seotud teadusuuringuid. 30. juuniks 2020 eraldas ta 3% oma aastaeelarvest rahvatervishoiu meetmete toetamiseks.

„ELil oli keeruline täiendada kiiresti oma ametliku pädevuse raames võetud meetmeid ja toetada rahvatervisealast reageerimist COVID-19 kriisile,“ ütles ülevaate eest vastutav kontrollikoja liige **Joëlle Elvinger**. „Praegu on veel vara auditeerida pooleliolevaid meetmeid või hinnata COVID-19-ga seotud ELi rahvatervisealaste algatuste mõju, kuid saadud kogemusi saab arvesse võtta ELi pädevuste mis tahes tulevases reformimises selles valdkonnas.“

Audiitorid juhtisid juba [2016. aasta auditiaruandes](#) tähelepanu puudustele tõsiste piiriüleste terviseohtudega tegelemiseks ettenähtud ELi 2013. aasta õigusraamistiku kasutamisel. Mõningaid probleeme, näiteks valmisoleku kavandamist, ei ole veel lahendatud.

ECDC-l oli raske tagada, et liikmesriikidelt saadud teave oleks õigeaegne, kvaliteetne ja täielik, ning kuna liikmesriigid kasutavad erinevaid seire- ja testimisstrateegiaid, oli andmete võrdlemine ja hindamine keeruline. ECDC on hoiatanud, et COVID-19 usaldusväärse elanikkonnapõhise seire loomiseks ja tugevdamiseks on vaja teha veel palju tööd.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja ülevaate põhisõnumid. Ülevaade on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Üks peamisi katsumusi liikmesriikide jaoks pandeemiaga võitlemisel oli piisavate meditsiiniseadmetega varustamine. Euroopa Komisjon võttis mitmesuguseid meetmeid, et aidata liikmesriikidel sellega toime tulla. Need hõlmasid ekspordilubade süsteemi kehtestamist, ELi rahastatava meditsiiniseadmete ja isikukaitsevahendite strateegilise varu loomist ning veebipõhise kontaktide loomise vahendi loomist meditsiiniseadmete ostmiseks. Komisjon algatas ka meditsiiniseadmete ühishangete raamlepingud. Siiski hankisid liikmesriigid suurema osa oma meditsiinitarvetest riiklike hankeviiside kaudu.

ELi eelarvest toetati mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas COVID-19 teadusuuringuid ja vaktsiinide eelostulepinguid. 2020. aasta keskpaigaks eraldas EL konkreetselt 4,5 miljardit eurot rahvatervishoiu meetmetele ja laiendas ühtekuuluvusvahendite rahastamiskõlblike kulude määratlust, et see hõlmaks COVID-19-ga seotud rahvatervishoiu kulusid. Nende vahendite kasutamine oli 30. juuni 2020. aasta seisuga alles algetapis.

2020. aasta juuniks eraldati ELi eelarvest 547 miljonit eurot COVID-19 testide, ravi ja vaktsiinide väljatöötamisega seotud teadusuuringuteks. 2020. aasta esimesel poolel eraldas komisjon 1,5 miljardit eurot ka mitmesuguste COVID-19 vaktsiini arendajatega sõlmitud eelostulepingute rahastamiseks. Et leevendada vaktsiini väljatöötamisega kaasnevat riski, keskendus komisjoni strateegia eri tehnoloogiaga vaktsiinidesse ja ettevõtetesse investeerimisele. Strateegia hõlmas ka vaktsiinikõhklust käsitlevate teadusuuringute rahastamist ja väärinfo vastu võitlemist, mis võib kahjustada massilise vaktsineerimise kampaaniate edukust.

Taustteave

Rahvatervishoiu valdkond kuulub peamiselt liikmesriikide pädevusse. COVID-19 pandeemia on pannud proovile liidule ELi toimimise lepinguga ja piiriüleste terviseohtudega tegelemise 2013. aasta õigusraamistikuga (otsus nr 1082/2013) antud suhteliselt piiratud volitused. Ülevaate eesmärk ei ole teha järeldusi kuni 2020. aasta juunini võetud meetmete tulemuste ja mõju kohta, eriti kuna selle koostamise ajal on need meetmed alles pooleli.

Kontrollikoda avaldas hiljuti [ülevaate ELi majandusalasest reageerimisest COVID-19 kriisile](#); kontrollikoja 2021. aasta töökava sisaldab auditit tervisega seotud meetmete ja vaktsiinide hangete kohta.

Kontrollikoja ülevaade nr 1/2021 „ELi esialgne panus rahvatervishoiu meetmetesse COVID-19 puhangule reageerimisel“ on kättesaadav aadressil eca.europa.eu.

Pressikontakt: Claudia Spiti – e-post: claudia.spiti@eca.europa.eu – mobiil: (+352) 691 553547